

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Verenigde Vergadering	Datum bespreking: Woensdag 26 september 2018 Plaats VV-zaal Opgesteld door: Hans Emck
Aanwezigen: Dhr. R.A.M. van der Sande (voorzitter) Dhr. H. Pluckel (hoogheemraad) Dhr. J.J.J. Langeslag (hoogheemraad) Dhr. J.C.H. Haan (hoogheemraad) Dhr. M. Kastelein (hoogheemraad) Dhr. G.H. von Faber (hoogheemraad) Dhr. A.W.G. Bol (plv. secretaris) Mw. J.C. Boomsma (PvdD) Dhr. J.J. Démoed (CDA) Dhr. H.J. Oostwouder (CDA) Dhr. J.J. Bakker (VVD) Dhr. J. Hermans (VVD, tot 15.00 uur) Mw. C.H.C. van Steensel-van Hage (VVD) Dhr. E.C. de Meijer (Water Natuurlijk) Mw. S.U. Dewkalie (Water Natuurlijk) Mw. T.O. Fierens (PvdA) Mw. E.P. Veenhoven (PvdA) Dhr. A. van Geest (AWP) Dhr. N.J.W. Thijssen (AWP) Dhr. R.H. Kerst (CU-SGP) Dhr. N. van der Plas (CU-SGP) Dhr. R.F. Schols (50Plus) Mw. J. Stoop (Natuurterreinen) Dhr. A. Blijleven (A&B) Dhr. D.N.I. Kooij (A&B) Dhr. R.P.A. van der Meer (A&B) Dhr. H.A. Meerman (A&B) Dhr. J.W.N. van de Nes (A&B) Dhr. J. P. de Vries (A&B) Dhr. P.A.M. van der Poel (A&B) Afwezig: mw. M. Bleyie (PvdD) en mw. E.J. de Vries (CDA) Verder aanwezig: de heer Van Dellen, voorzitter rekenkamercommissie	Verslag zenden aan:

VERSLAG		ACTIE
1.	Opening en mededelingen De voorzitter opent de vergadering om 13.06 uur en heet iedereen welkom. Er is bericht van verhindering ontvangen van de dames Bleyie en De Vries. Mevrouw Van der Wiel is eveneens afwezig en wordt vervangen door de heer Bol.	
2.	Spreekrecht Van het spreekrecht wordt geen gebruik gemaakt.	
3a.	Overzicht ingekomen stukken De heer Thijssen heeft de genoemde bijlage bij het manifest 'op democratische wijze tot stand komen energiebeleid' (1g) niet aangetroffen. Hij vraagt die alsnog toe te voegen. Daarnaast vraagt hij om de VV te informeren over het antwoord dat D&H zal verzorgen, eventueel met een inhoudelijke toelichting op	

VERSLAG		ACTIE
	dat antwoord. De heer voorzitter zal er zorg voor dragen dat de bijlage wordt toegevoegd en zal het antwoord van D&H in kopie aan de VV verstrekken. Met deze wijziging wordt het overzicht vastgesteld.	
3b.	Mededelingen De voorzitter deelt mee dat het boek Water, bron van ons bestaan is uitgereikt. De heer Langeslag deelt mee dat op 17 oktober de sessie over technische aspecten van bodemdaling wordt georganiseerd. Op 28 november wordt een sessie georganiseerd over de bestuurlijke aspecten daarvan. Hij nodigt de VV-leden uit om dan hun inbreng te leveren.	
3c.	Rekenkamercommissie rapport Duurzaamheid De heer Kerst is van mening dat het gevraagde besluit 'kennisnemen van het rapport en instemmen met de bestuurlijke reactie van D&H' op gespannen voet staat met het principe dat de Rekenkamercommissie aan de VV rapporteert. De VV is het gremium dat het rapport bediscussieert en zich er een mening over vormt. De voorzitter bevestigt dat de Rekenkamercommissie rechtstreeks aan de VV rapporteert. D&H reageert rechtstreeks naar die commissie en de VV en formuleert als agenderende orgaan voorstellen aan de VV, in dit geval onder inachtneming van het advies en de eigen reactie daarop. De VV kan een andere visie hebben. De heer Kerst acht het niet raadzaam dat de VV alleen maar kan besluiten over voorstellen van D&H. De voorzitter bevestigt dat de VV recht van initiatief heeft. De figuur dat de VV besluit over voorstellen die de Rekenkamercommissie doet bestaat echter niet; om die reden heeft D&H daarop een reactie verzorgd, om de VV in de positie te brengen om daar uitspraken over te kunnen doen. De heer Kerst blijft van mening dat de formulering 'kennisnemen van het rapport en instemmen met de bestuurlijke reactie van D&H' op gespannen voet staat met het principe dat de Rekenkamercommissie aan de VV rapporteert. Mevrouw Fierens sluit zich bij deze kanttekening aan en stelt voor de exacte formulering van het besluit te heroverwegen. De heer Van der Meer sluit zich aan bij deze kanttekening, in die zin dat de VV in staat moet zijn zich separaat een beeld te vormen over de aanbevelingen. D&H heeft daar een eigen positie in. De volgorde verdient aandacht. De voorzitter wijst erop dat een waterschap monistisch is. Een halfjaar geleden is nog gesproken over het handhaven van de agenderende positie van D&H dan wel het instellen van een commissie waarvan ook fractievoorzitters deel uitmaken en toen is expliciet voor het eerste gekozen. De VV kan in alle vrijheid over de voorliggende stukken spreken. Mevrouw Van Steensel stelt voor om dit punt in het fractievoorzittersoverleg te adresseren. De heer Van Dellen stelt het op prijs dat D&H de meeste aanbevelingen overneemt en gaat in op de enige aanbeveling van de commissie die D&H niet wil overnemen. De commissie is van mening dat Rijnland op het gebied van duurzaamheid toe is aan de overstap van een ontwikkel- naar een realisatiefase, aan de hand van de opgaven die op het schap afkomen en in samenwerking met partners. Om die opgave goed te kunnen positioneren beveelt de commissie aan om een apart duurzaamheids-	

VERSLAG	ACTIE
programma in te voeren, met bijbehorende meerjarenfinanciering en uitvoeringsparagraaf. D&H meldt dat dat op gespannen voet staat met het huidige bestuursmodel; de commissie maakt daarin een andere afweging. Een belangrijk argument daarvoor is ook dat in de driehoek tarieven, schulden en ambities alleen over de eerste twee onderdelen harde afspraken zijn gemaakt en niet over de ambities, waaronder het aspect duurzaamheid valt. Bij het instellen van een programma legt het schap ook wat betreft de ambities harde afspraken vast. De commissie beseft dat een meerjarenprogramma Duurzaamheid, net zoals andere programma's, flexibel moet zijn om op ontwikkelingen in te kunnen spelen. Bij andere waterschappen is nagegaan hoe zij de aanpak van duurzaamheid hebben gepositioneerd en daaruit bleek dat de keus voor een programma een kritische succesfactor is. Hiertoe besluiten is ingrijpend. Zijn commissie ziet dit als een perspectievraag voor het komende bestuur van Rijnland. Omdat de voorzitter, de heer Van der Sande, woordvoerder is namens het college verzoekt hij de heer Pluckel om het voorzitterschap voor de duur van dit agendapunt over te nemen. De heer Van der Meer deelt mee dat zijn fractie de meeste aanbevelingen steunt. Wat betreft de keus in de aanpak kiest de fractie A&B voor het huidige model, omdat duurzaamheid een onderwerp is dat vraagt om een integrale benadering: bij projecten dient elke beslissing daarop te worden getoetst. Een nieuw bestuur kan daar uiteraard anders over denken. Mevrouw Van Steensel sluit zich bij de vorige spreker aan. Duurzaamheid dient een vast onderdeel van het staande beleid te zijn. De heer Démoed sluit zich bij de vorige sprekers aan. Duurzaamheid dient wat het CDA betreft integraal te worden benaderd. De heer De Meijer deelt mee dat Water Natuurlijk in eerste instantie heeft overwogen dat een apart programma kan leiden tot meer aandacht. Er is besloten om die aandacht van alle sectoren te vragen en zijn fractie is van mening dat die integrale benadering moet leiden tot een verbeterd programma. Iedereen moet zich ervan bewust zijn dat Rijnland duurzaam moet handelen. Mevrouw Fierens hoort veel eensgezindheid. Zij sluit zich bij de vorige sprekers aan. Duurzaamheid is een van de vijf thema's van Rijnland die het best thematisch kunnen worden benaderd en geen begin of einde hebben. Zij herinnert eraan dat, omdat ambitie lastiger is te definiëren dan andere opgaven, de PvdA daarom heeft voorgesteld om te reflecteren op het gebied van klimaatverandering en te anticiperen op wat er de komende jaren inhoudelijk te doen valt en wat daarvoor financieel nodig is. De heer Thijssen is van mening dat Rijnland veel aandacht heeft besteed aan een duurzame inrichting van het watersysteem. De vraag is daarom meer hoe het schap dat goed gelabeld over de Bühne kan brengen. Hij betreurt dat de commissie weinig aandacht heeft besteed aan feitelijke gegevens over water en klimaat en aan een aantal belangrijke thema's, zoals bodemdaling, voldoende zoet water, water in de stad en de plannen met warmtepompen in de Haarlemmermeer die de kleilaag doorboren geen aandacht besteed. Hij mist een gedragen duurzaamheidsparagraaf van Rijnland. De heer Kerst leest dat D&H de aanbeveling onderschrijft om doelstellingen rondom duurzaamheid explicieter te formuleren, met kwantitatieve meetbare prestatie-indicatoren en kwalitatieve doelstellingen. Zijn fractie hoort graag wat daar uitkomt, want daardoor wordt duidelijk hoe Rijnland concreet en gericht aan de slag gaat. Hij sluit zich aan bij de opmerkingen van vorige sprekers dat dit onderwerp integraal dient te worden benaderd. Mevrouw Boomsma ziet het als een gemiste kans dat duurzaamheid alleen wordt opgevat als energietransitie en circulaire economie. Dat zijn maatregelen, geen visie. De te beantwoorden vraag is hoe Rijnland tegen de toekomst van haar gebied aankijkt, in het licht van wat nu al gebeurt en de te verwachten toekomstige ontwikkelingen. Het doel is dat toekomstige generaties hier kunnen blijven wonen. Zij mist de lijn van visie naar doelstellingen naar vertaling in een programma. Zij begrijpt dat	

	VERSLAG	ACTIE
	medewerkers graag willen weten wat zij precies moeten doen, maar dit rapport is bestemd voor het bestuur en zou meer op dat niveau moeten zijn gericht. Zij begrijpt de reactie van het college dat duurzaamheid onderdeel dient te zijn van het gehele beleid, maar dat ontslaat het bestuur niet van de opgave om na te denken over de wijze waarop het gebied op de lange termijn dient te worden beheerd. De commissie gaat helaas niet op die vraag in en besteedt alleen aandacht aan de concrete opgaven voor de organisatie. De heer Schols is wakker geschud door de heer Thijssen, die opmerkte dat aan een aantal actuele zaken in het rapport geen aandacht wordt besteed. 50PLUS kan leven met het rapport, maar het is nog niet compleet. Mevrouw Stoop acht het waardevol dat de aanpak van Rijnland is vergeleken met die van andere waterschappen op een aspect van het duurzaamheidsbeleid. Zij is het met D&H eens dat duurzaamheid een integrale benadering vergt. De opmerking dat sprake is van overgang van een oriëntatie- naar een realisatiefase heeft haar verbaasd, want juist in die integraliteit zitten vertakkingen waarin nog van alles moet worden ontwikkeld. Het is prettig om te vernemen dat Rijnland op het gebied van de energie tot de koplopers behoort. De heer Van der Sande waardeert de functie van de Rekenkamercommissie die, buiten de organisatie geplaatst, kritisch kijkt naar de uitvoering van taken door Rijnland. Uit het rapport blijkt dat Rijnland, gegeven de keuzes die zij heeft gemaakt, behoorlijk goed op weg is. Uit de vergelijking met andere schappen blijkt dat zij het op sommige punten beter doen en daar kan Rijnland haar voordeel mee doen. D&H houdt vast aan een integrale aanpak omdat daar aan het begin van deze periode expliciet voor is gekozen, om bij dit en andere thema's werkendeweg ervaring op te doen. Op een aantal punten zijn van deze aanpak ook de vruchten geplukt. De heer Van Dellen laat de keus uiteraard aan Rijnland. Hij wijst erop dat de commissie zich heeft gebaseerd op wat Rijnland op dit moment op het gebied van duurzaamheid doet. Juist omdat er op het gebied van het klimaat positioneringsvragen liggen die vragen om richtinggevende keuzes van de VV heeft zijn commissie voorgesteld om te komen tot een concrete, samenhangende ambitiebepaling, in relatie tot de vraagstukken op het gebied van klimaatadaptatie, bodemdaling en zeespiegelrijzing - zie hiervoor bladzijde 6 van de rapportage. De commissie onderschrijft dat duurzaamheid meer omvat dan alleen wat er op dit moment wordt gedaan en geeft suggesties om dat op te pakken. Mevrouw Boomsma ziet Rijnland als een organisatie waarin alle activiteiten kunnen bijdragen aan de hoofddoelstelling dat toekomstige generaties hier kunnen blijven wonen. Dat hoeft niet apart te worden benoemd als iedereen daarvan doordrongen is. Zij geeft daar de voorkeur aan; een programma zou een soort tussenoplossing kunnen zijn, als hulpmiddel om dat tot stand te brengen. Dat Rijnland er nog niet is, is duidelijk. Zij kaart regelmatig de spanning in 'de driehoek' aan. Mevrouw Fierens is het daarmee eens. Een thema isoleren in een programma is riskant omdat men dan kan denken 'daar gebeurt het, dus wij hoeven niets te doen'. Er zijn meer thema's waar dat voor geldt, zoals vrouwenparticipatie. Sommige thema's moeten door alles heenlopen. Zij onderschrijft dat in besprekingen over 'de driehoek' op bepaalde momenten ambities moeten worden aangemerkt die binnen een bepaalde termijn dienen te worden geconcretiseerd. De heer Van der Sande constateert dat een ruime meerderheid van de VV instemt met de bestuurlijke reactie van D&H.	
4.	HAMERSTUKKEN	
4.01	Cluster baggeren: uitvoeringskrediet Regulier 2017 + voorbereidingskrediet Regulier Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	

VERSLAG		ACTIE
4.02	Watergebiedsplan Midden; Hemmeerpolder vaststellen peil en uitvoeringskrediet Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
4.03	Wisseling/benoemen lid commissie Veiligheid en Gezond Water Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
4.04	KRW2: uitvoeringskrediet zestal inrichtingsmaatregelen Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
4.05	Zuiveringskring Leiden-Noord: voorbereidingskrediet Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
4.06	Zuiveringskring Nieuwe Wetering: voorbereidingskrediet Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
4.07	Zuiveringskring Nieuwveen: voorbereidingskrediet Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
4.08	Vaststellen Slibstrategie Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
4.09	Zoekmachine: krediet Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
4.10	Actualisatie Calamiteitenhuis Rijnland Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
4.11	Waterschapsverkiezingen 2019: krediet Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
4.12	Actualisatie normenkader 2018 t.b.v. rechtmatigheid(scontrole) Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
4.13	Nota vaste activabeleid 2018 Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
5.	BESLUITVORMINGSNOTA'S	
5.01	Standpuntbepaling m.b.t. Unievoorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel van de Waterschappen De voorzitter deelt mee dat na de laatste commissie BOD een nieuwe brief van de Unie is binnengekomen waarin wordt gemeld dat de besluitvorming tot december wordt aangehouden en dat hij afgelopen vrijdag een commissievergadering van de Unie heeft bijgewoond. Formeel staat er een VV-besluitnota op de agenda, maar het is niet de bedoeling dat de VV nu al een besluit neemt. Vandaag is het van belang om te bepalen welke aandachtspunten Rijnland meegeeft aan het bestuur van de Unie om met een aangepast voorstel te kunnen komen. Hij heeft begrepen dat de kerngedachte 'renovatie boven nieuwbouw' is: het huidige stelsel biedt genoeg ruimte voor aanpassingen en het herstellen van weeffouten en dus hoeft geen compleet nieuw stelsel te worden bedacht. Hij vraagt de VV om nadere input te leveren. Uiterlijk volgende week vrijdag dient Rijnland een schriftelijke reactie te hebben verzorgd. Op 22 oktober zal de Unie een aangepast voorstel voorleggen en de schappen zal worden gevraagd om daarover definitief te besluiten. De heer Démoed wil een procesvoorstel doen. In het woordvoerdersoverleg was de uitkomst 'geen	

VERSLAG	ACTIE
nieuwbouw maar restauratie' en de heer Van Geest heeft toen een goede samenvattingen geformuleerd. Hij stelt voor om die samenvatting als basis voor de brief te nemen en dat het college daarvan een concept opstelt om vervolgens, na een ronde langs de fracties, de definitieve versie vast te stellen en uit te laten gaan. Als alle fracties eigen punten opsommen, verzandt de boodschap van Rijnland en zijn beleving is dat een gezamenlijke boodschap sterker is. De voorzitter vraagt de VV te reageren op dit ordevoorstel. Mevrouw Stoop vraagt of de inleidende woorden van de voorzitter inhouden dat het voorstel van de Unie van tafel is en dat aan de schappen wordt gevraagd om nieuwe voorstellen in te dienen. Of is het zo dat voorstellen zullen worden geïnterpreteerd als input ter verbetering van het voorliggende voorstel van de Unie? De voorzitter kan dat niet zeggen. Als Rijnland haar reactie inleidt met 'voorkeur voor renovatie boven nieuwbouw' is het duidelijk dat haar inbreng daarop is gericht. De Unie zal, op grond van alle reacties, komen met een aangepast c.q. nieuw voorstel. Hij vraagt de VV te reageren op het ordevoorstel. De heer Van Geest zegt dat de conclusie kan worden getrokken dat de commissie CAB hard heeft gewerkt maar er niet in is geslaagd om de rode draad te pakken te krijgen. Het resulterende voorstel leidt daarom tot minder in plaats van tot meer structuur. Hij kan zich vinden in het ordevoorstel. Wel ziet hij het als een risico dat de waterschappen zich pas uitspreken nadat de Unie het liggende voorstel heeft aangepast. De discussie in Rijnland heeft dan weinig zin, omdat er dan al een stuk ligt waar op landelijk niveau min of meer overeenstemming over is bereikt. Dat is temeer een bezwaar omdat fracties fundamentele kanttekeningen bij het voorstel hebben geplaatst. Hij sluit zich aan bij de suggestie om eerst te bepalen wat Rijnland exact over wil brengen. Mevrouw Fierens deelt het ordevoorstel. Zij vraagt de deelnemers aan de dialoogavond om het verslag daarvan precies door te nemen en aan te vullen. Zij heeft een tweede punt, dat van doen heeft met dit ordevoorstel en het proces dat de Unie voorstelt. In de reactie moet goed duidelijk worden gemaakt of de opmerkingen gericht zijn op het liggende voorstel of suggesties zijn voor een nieuw voorstel. Er zijn wel twintig punten in het liggende voorstel waar zij op in zou willen gaan. Zij ziet dit als niet los te koppelen van het ordevoorstel. De heer De Meijer deelt mee dat Water Natuurlijk anders denkt over de invulling. Het zou heel merkwaardig zijn als de punten die niet in de openbaarheid zijn besproken niet in deze openbare vergadering aan de orde worden gesteld. Hij is het ermee eens dat de bespreking niet moet leiden tot een eindeloze discussie, maar in antwoord op de vraag van de dijkgraaf wat de VV aan de Unie mee wil geven wil hij vanuit zijn fractie een aantal zaken opsommen. Mevrouw Van Steensel deelt mee dat de VVD akkoord gaat met het procedurevoorstel. Zij stelt voor dat het verslag van de bespreking op 17 september geen onderdeel uitmaakt van de beraadslagingen, maar dat het elke fractie vrijstaat onderdelen daarvan mee te nemen in de vervolgdiscussie. Zij verwacht dat Rijnland er anders niet in zal slagen één standpunt in te nemen en daarmee haar positie verspeelt. De heer Vermeer deelt mee dat A&B zich aansluit bij het ordevoorstel. Hij is het met de heer Van Geest eens dat moet worden bewaakt dat de discussie in Unieverband niet te snel wordt gesloten. Het risico is dat de bijdrage van Rijnland wordt beschouwd als 'een mening' en er daarna alleen maar ja of nee kan worden gezegd. Hij is daarom van mening dat in de brief moet worden opgenomen dat het voorstel in deze fase nog niet rijp is voor besluitvorming. De heer Kerst is van mening dat in de brief goed moet worden gemotiveerd op grond waarvan Rijnland van mening is dat renovatie de beste oplossing is. De geformuleerde uitgangspunten en criteria worden breed gesteund en de te beantwoorden vraag is daarom in hoeverre het huidige stelsel daaraan kan voldoen en of gebreken in dat systeem met behulp van renovatie kunnen worden verholpen. Hij is daar nog niet van overtuigd.	

VERSLAG	ACTIE
De voorzitter merkt op dat het de VV vrijstaat opvattingen te hebben. De te beantwoorden vraag is op welke wijze Rijnland invloed kan uitoefenen op een standpuntbepaling van de Unie. Er ligt formeel een voorstel voor en er wordt een extra ronde gemaakt langs alle waterschappen om te horen wat er zou moeten worden veranderd. Hij heeft vernomen dat sommige waterschappen het voorstel volledig afwijzen. Om aan deze ronde deel te nemen moet Rijnland uiterlijk op 5 oktober een schriftelijke reactie hebben verzorgd. Er is in voorzien dat op 22 oktober een aangepast of nieuw voorstel wordt voorgelegd, en dat daar over wordt besloten. Het is duidelijk dat Rijnland een reactie wil verzorgen. Dat de fracties het niet over alles eens zijn, is ook helder. Hij begrijpt dat de heer Kerst het standpunt dat renovatie de voorkeur geniet boven nieuwbouw niet deelt; dat is wel de brede opvatting die hij tot dusver heeft gehoord. Dat kan in de brief worden opgenomen, alsmede een opsomming van punten die binnen de drie heffingen nadere aandacht behoeven. De heer Kerst heeft niet gezegd dat hij niets ziet in renovatie. Hij heeft gezegd dat hij onderbouwd wil zien dat daarmee de doelen kunnen worden bereikt. De voorzitter geeft als voorzet dat in de brief komt te staan dat Rijnland de gekozen uitgangspunten onderschrijft; dat de VV echter de indruk heeft dat de aanpassingen op onderdelen te ver doorschieten dan wel onvolledig zijn; dat de VV in meerderheid van mening is dat renovatie de voorkeur geniet boven nieuwbouw; een opsomming van specifieke aandachtspunten. De heer Van der Meer bedankt de voorzitter voor deze poging. Hij is echter van mening dat er over de gekozen uitgangspunten verschillen in opinie bestaan. De voorzitter bedoelde te zeggen dat de principes - transparantie, eenvoud, uitlegbaarheid, enz. - niet ter discussie worden gesteld. Hij vraagt de heer Van Geest zijn eerdere samenvatting te reproduceren. De heer Van Geest herinnert eraan dat de directe aanleiding voor deze operatie is dat de OESO een rapport heeft opgesteld waarin staat dat Nederland de zaken goed op orde heeft - het is veilig en de belastingen zijn goed verdeeld - en waarin daarnaast een aantal kritische opmerkingen is opgenomen waarvan de OESO aanraadt om ermee aan de slag te gaan. Wat de Unie zou moeten doen, is nog eens goed nagaan wat de OESO wilde en bezien of zij kans ziet om, met alles wat is onderzocht, een eenvoudig voorstel op te stellen voor aanpassing van het huidige stelsel. De Unie zou dus af moeten zien van het ontwerpen van een heel nieuw stelsel en het werkendeweg oplossen van allerlei problemen die zich daarbij voordoen. Deze keus is bondig samengevat in de uitspraak 'renovatie, geen nieuwbouw'. De CAB verdient alle waardering voor haar inspanningen maar is te ver doorgeschoten in de uitwerking. De heer Démoed vult aan dat het nieuwe model is gebaseerd op een andere redeneerlijn. Op 17 september is vastgesteld dat alle doelen kunnen worden bereikt onder handhaving van het huidige stelsel en dat het daarom niet nodig is om een nieuw fundament te bouwen. Hij stelt voor deze lijn in de brief aan te houden en niet alle kritiek op het voorstel te benoemen. Het voordeel van deze insteek is dat aansluitend kan worden beschreven met welke aanpassingen die doelen binnen het huidige model kunnen worden bereikt. De heer Hermans denkt dat de naam van de commissie CAB ook treffend de route beschrijft die zij heeft gevolgd, namelijk van C naar A en dan naar B. Hij ziet als volgorde: 1. Er komen nieuwe taken op de waterschappen af en er ontstaan nieuwe risico's. Het huidige systeem past daar niet meer bij en daarom is verandering nodig. 2. Een belastingstelsel dient herkenbaar, uitlegbaar en uitvoerbaar zijn en het moet lange tijd meegaan. Het moet ook solidair zijn - hoe dat wordt georganiseerd is een politieke keus. 3. Het stelsel moet haalbaar zijn. De Unie moet aantonen dat belangrijke stakeholders het steunen, zoals het ministerie van Financiën en het ministerie van Landbouw. 4. De Unie en de waterschappen moeten een strategisch plan opstellen voor de overgang. In het nieuwe	

VERSLAG	ACTIE
voorstel staat bijvoorbeeld dat Natuur 16,7% zal betalen - in geld is dat € 276 miljoen - dat heeft tot gevolg dat anderen opeens veel meer moeten gaan betalen en daarmee wordt de teleurstelling eigenlijk ingebouwd. Er moet worden onderbouwd waarom dat opeens gebeurt en dat moet ook in de politieke arena kunnen worden uitgelegd. Hoe de opbrengsten worden gekalibreerd is een politieke vraag die later kan worden beantwoord. De heer Van der Meer vraagt of de VVD een inhoudelijke reactie voorstaat in plaats van de afgesproken procesmatige reactie. De heer Hermans ziet zijn inbreng als passend bij het ordevoorstel van de heer Démoed, namelijk dat wordt omschreven waar het voorstel aan zou moeten voldoen. Vooraf de haalbaarheid nagaan is belangrijk omdat het voorstel anders in de Tweede Kamer een speelbal van allerlei belangen wordt. Mevrouw Fierens ziet als pluspunt van de uitkomst van 17 september, waarvan de inhoud zojuist door de heren Van Geest en Démoed is weergegeven, dat die leidt tot een constructieve bijdrage. Rijnland kan erop wijzen dat binnen het huidige stelsel de uitgangspunten en de opgave van de OESO kunnen worden ondergebracht. Dat kan de inhoud van de brief zijn, en daarnaast kunnen per fractie nog een paar aandachtspunten worden meegegeven zoals die in de commissievergadering en in de bespreking op 17 september naar voren zijn gebracht. De heer Van der Meer steunt deze lijn. Het voordeel daarvan is ook dat de VV zich niet hoeft te buigen over de nadere invulling van het voorstel. De heer Van Geest ziet als kracht van het huidige stelsel dat het breed wordt gedragen. Het risico van een grote verandering is dat dat draagvlak verdwijnt. Een dergelijke ingreep is alleen gerechtvaardigd als duidelijk kan worden gemaakt dat de waterschappen anders hun taken niet meer kunnen uitvoeren. Hij zou in de brief opnemen dat moet worden voldaan aan de door de OESO genoemde uitgangspunten, dat Rijnland kiest voor renovatie - hij geeft de voorkeur aan deze term boven restauratie - en de vaststelling dat Rijnland er mordicus op tegen is om vanuit een gebiedsmodel te gaan werken. De heer De Meijer deelt mee dat Water Natuurlijk zich heeft voorbereid op bespreking van het voorstel. Hij wil de voorbereide tekst uitspreken, met name omdat hij van mening is dat dat in de openbaarheid moet gebeuren. Wat de vorige week intern is besproken komt in een brief te staan die lang niet iedereen ziet. Water Natuurlijk spreekt waardering uit voor het werk van de Commissie Aanpassing Belastingstelsel, die op basis van de door de waterschappen meegegeven uitgangspunten de verschillende vraagstukken heeft bestudeerd en oplossingsrichtingen heeft uitgewerkt. Die commissie is gedurende de rit geconfronteerd met de complexiteit van de materie en de rapportage biedt inzicht in de vele factoren waarmee rekening moet worden gehouden bij het opstellen van een nieuw belastingstelsel. Daarnaast bleek dat oplossingen van het ene vraagstuk problemen opleverde voor andere. Zijn fractie is van mening dat het rapport niet af is en dat de door de Unie aangebrachte wijzigingen maken daar ook niet toe leiden. Sterker nog, in dit voorstel is van een doorvoering van de uitgangspunten te weinig terug te vinden. Er is een politiek altijd toepasbare regeling ontstaan die niet transparant en/of uitlegbaar is en onvoldoende recht doet aan de eerder geformuleerde opdracht. Bovendien ontbreken de noodzakelijke prikkels om minder belastend produceren. Water Natuurlijk is van mening dat de eerder geformuleerde opdracht met als uitgangspunten dat bij de watersysteemheffing het profijtbeginsel wordt toegepast, dat bij de zuiveringsheffing de vervuiler betaalt en dat bij de verontreinigingsheffing de veroorzaker betaalt nog steeds voldoen en passen binnen de aanbevelingen van de OESO en de afspraken die gemaakt zijn bij het klimaatakkoord van Parijs. Vanzelfsprekend vormen ook de uitkomsten van het nieuwe stelsel een belangrijk afwegingskader bij het verkrijgen van draagvlak voor de voorgestelde maatregelen. Het verhogen van de bijdrage van Natuur met een vijf- tot tienvoud en het invoeren van 4 ve bij de zuiveringsheffing staan in schril contrast met het niet belasten van bestrijdingsmiddelen, medicijnresten en microplastics. Een bedrijf dat zijn best doet om de milieubelastende stoffen via een kringloop zelf op te lossen betaalt hetzelfde als een bedrijf dat dat niet doet en de stoffen vrijelijk op het oppervlaktewater	

VERSLAG	ACTIE
laat afstromen. Diffuse verontreinigingen belasten het ecosysteem zwaar terwijl daar geen prikkels ter voorkoming daarvan worden voorgesteld. Het ontbreken daarvan zal innovatie ook niet bevorderen. De heer Van der Meer respecteert de beweegredenen van Water Natuurlijk. Deze bijdrage lokt echter reacties uit van andere fracties op de ingenomen standpunten. Draagt dat bij aan het verzamelen van inhoud van de brief aan de Unie? De voorzitter herinnert eraan dat Water Natuurlijk eerder heeft gemeld haar standpunten in de openbaarheid te willen uitspreken. In de commissievergadering BOD is ook gezegd dat fracties zich in het openbaar zullen moeten verantwoorden. Hij wil iedere fractie de ruimte geven om te kiezen in welke vorm zij dat doet. Men hoeft niet op elkaar te reageren. De heer De Meijer vervolgt zijn betoog. Water Natuurlijk wil de dijkgraaf het volgende meegeven naar de Unie: - zij onderschrijft de uitgangspunten zoals geformuleerd in de opdracht aan de commissie aanpassing belastingstelsel; - zij is van mening dat het voorstel van de Unie nog niet rijp is voor besluitvorming omdat het principe dat de vervuilers en veroorzakers betalen onvoldoende is uitgewerkt en het profijtbeginsel teveel elementen bevat van het veroorzakersbeginsel; - zij is van mening dat onvoldoende prikkels zijn ingebouwd om verontreiniging te voorkomen; - zij vraagt te onderzoeken wat de consequenties zijn van het voor gebouwd en ongebouwd invoeren van de waarde als grondslag voor de belasting, waarbij natuur en wegen uit het ongebouwd worden gehaald en ondergebracht bij ingezetenen. Het stelsel kan veel eenvoudiger en transparanter worden gemaakt. De heer Van der Meer vraagt of de laatste uitspraak inhoudt dat Water Natuurlijk kiest voor het stelsel dat de Unie nu heeft voorgelegd, mits dat op punten wordt aangepast. De heer De Meijer antwoordt dat dat niet zo is. Hij heeft erop gewezen dat het voorstel van de Unie nog niet rijp is voor besluitvorming omdat de principes die daaraan ten grondslag liggen onvoldoende zijn uitgewerkt. De heer Van der Meer merkt op dat is uitgesproken dat de fracties niet toekomen aan een beoordeling van het nieuwe stelsel. Water Natuurlijk zegt dat dat wel kan, mits dat op punten wordt aangepast. De heer De Meijer licht toe dat zijn fractie meegeeft dat deze punten moeten zijn uitgewerkt voordat er een nieuw voorstel wordt geformuleerd. Het maakt eigenlijk niet uit of dat nieuwbouw is, of renovatie. De heer Van der Meer ziet dat als een afwijking van het eerder ingenomen standpunt. De heer De Meijer is van mening dat eerder niet is vastgesteld dat renovatie de enige optie is. Als dat het uiteindelijke standpunt van de VV blijkt te zijn, zal zijn fractie die onderschrijven. De heer Démoed zegt dat de conclusie was 'renovatie boven nieuwbouw'. Daarnaast is vastgesteld dat er voor fracties belangrijke inhoudelijke thema's zijn die moeten worden uitgediept. Hij herhaalt dat het belangrijk is dat Rijnland één krachtig signaal afgeeft. In het andere geval bestaat het risico dat de Unie uit alle ingediende meningen alleen die onderdelen kiest die haar uitkomen. De heer Schols benoemt het standpunt van 50PLUS: - de fractie kan zich grosso modo vinden in het rapport van de CAB - de onderverdeling van de ve's in 1, 2, 3 en 4 dient behouden te blijven; - effluentbelasting van AWZI's is een kwestie van broekzak-vestzak; - diffuse bronnen niet belasten is geen goede keus; - zijn fractie is het niet eens met het schrappen van 1 ve per hectare landbouwgrond.	

VERSLAG	ACTIE
- de 80% korting op natuurterreinen is niet goed onderbouwd. Hij is het ermee eens dat Rijnland eensgezind moet optreden en steunt daarom het ordevoorstel: liever renoveren dan nieuwbouw. Mevrouw Stoop ervaart de discussie als verwarrend. Procesafspraken en inhoud lopen door elkaar; er wordt gevraagd om duidelijk te maken wat de bezwaren tegen het liggende voorstel zijn en tegelijk moet een nieuwe discussie worden gestart over de grenzen van het huidige stelsel, waar weeffouten uit moeten worden gehaald en dat toekomstbestendig moet worden ingericht; de stimulansen waar de OESO om vraagt zijn grotendeels niet ondergebracht. Op veel onderdelen is de informatie bovendien ontoereikend. Zij is daarom van mening dat de Unie het onmogelijke vraagt en zij voelt zich niet senang bij de huidige planning. De eerste stap is uitspreken dat het voorliggende voorstel niet acceptabel is. De tweede stap is bepalen wat nodig is om de procedure op een fatsoenlijke manier voort te zetten. Mevrouw Van Steensel herhaalt dat de VVD het ordevoorstel steunt. De onderwerpen haalbaarheid en de route om tot het doel te komen dienen in het vervolg aan de orde te komen. Zij neemt het betoog van Water Natuurlijk op dit moment ter kennisgeving aan. Zij gaat ervan uit dat de inhoudelijke discussie wordt voortgezet als het nieuwe voorstel op tafel ligt. Mevrouw Boomsma is het eens met het ordevoorstel en kan zich vinden in de inbreng van mevrouw Stoop. Zij ziet op dit moment af van een inhoudelijke reactie. De voorzitter vat samen dat de VV van mening is dat in het huidige voorstel de principes niet goed zijn ingevuld en dat daarom een stap terug moet worden gedaan om de uitgangspunten anders uit te werken. Het huidige voorstel gaat te ver, is te ingrijpend en onnodig ingrijpend. Als de Unie eind oktober komt met een aangepast voorstel zal dat opnieuw op zijn merites worden beoordeeld. De heer Van Geest zou aan deze uitstekende samenvatting toe willen voegen dat de waterschappen, die erover gaan, ordentelijk de tijd moeten krijgen om na te denken. Het steekt hem dat zij binnen veertien dagen moeten reageren en het proces voortdurend per brief wordt aangepast. De voorzitter wil het houden bij deze samenvatting. Hij is benieuwd of de Unie in staat is een nieuw voorstel voor te leggen dat wel op draagvlak kan rekenen. Zoals gezegd zal hij inbrengen dat Rijnland het nieuwe voorstel op zijn merites beoordeelt, wat inhoudt dat de uitkomst kan zijn dat het schap er tegen is. Rijnland zal zich niet in de positie laten brengen waarin het antwoord alleen nog maar ja kan zijn. De heer Van der Meer onderschrijft deze lijn. Hij vraagt om er bij het schrijven van de brief goed op te letten dat die wordt opgesteld in de geest van de inbreng van de heren Van Geest en Démoed. Hij verzoekt om bij de mondelinge inbreng het accent te leggen op het uitdagen van de Unie om het huidige stelsel aan te passen. De heer De Meijer deelt mee dat Water Natuurlijk zich in deze lijn kan vinden. Hij heeft helaas verzuimd de laatste zin van zijn eerdere betoog uit te spreken: Water Natuurlijk is van mening dat de mogelijkheid van aanpassing van het bestaande stelsel onvoldoende is meegenomen in de huidige uitwerking. Het is belangrijk dat Rijnland een gezamenlijk standpunt uitdraagt. Bij zijn fractie leefde de gedachte dat oplossingsrichtingen moesten worden meegegeven. Er kan later van gedachten worden gewisseld over het nieuwe voorstel van de Unie. De heer Kerst kan zich vinden in de samenvatting die de voorzitter heeft geformuleerd. Zijn fractie houdt het bij de inbreng in de commissie BOD. Hij is benieuwd of, toen de commissie CAB haar werkzaamheden startte, de vraag aan de orde is gekomen of er een nieuw stelsel moest worden ontwikkeld of dat kon worden volstaan met een aanpassing van het bestaande stelsel. Hij vraagt aandacht voor afstemming met de gemeenten omdat die ook met de belastingen bezig zijn.	

	VERSLAG	ACTIE
	Mogelijk geldt dat ook voor de provincie. De voorzitter is niet op de hoogte of de door de heer Kerst gestelde vraag in het verloop van het proces van de CAB aan de orde is geweest. Hij begrijpt dat de VV instemt met de reactie sec dat dit voorstel niet de goede uitwerking is en dat een inhoudelijke reactie vooralsnog achterwege wordt gelaten. Gezien het belang van dit onderwerp stelt hij voor dat onder verantwoordelijkheid van D&H een concept wordt opgesteld dat na een rondgang langs de woordvoerders komende dinsdag in de vergadering van D&H wordt vastgesteld. Hij stelt vast dat de VV daarmee instemt.	
6.	TER KENNSNEMING	
6. 01	Update houdbare waterschapsfinanciën Dit stuk wordt ter kennisname aangeboden.	
7.	Notulen van de VV-vergadering 4 juli De notulen en de toezeggingenlijst worden ongewijzigd goedgekeurd.	
8.	Rondvraag Mevrouw Boomsma heeft met een aantal anderen recent de bijeenkomst van de Provincie Zuid-Holland en de Zuid-Hollandse waterschappen bijgewoond, waar een overeenkomst werd besproken om te komen tot klimaatbestendige verstedelijking. Er ligt een woningopgave van 240.000 woningen en het ligt in het voornemen om twee keer dubbelspoor tussen Rotterdam en Leiden aan te leggen. De initiatiefnemer van het Hoogheemraadschap Delfland meldde dat eigenlijk nog niemand weet hoe er klimaatbestendig moet worden gebouwd. Hij stelde dat het van belang is dat de waterschappen een voet tussen de deur hebben: die zouden niets te zeggen hebben over de vraag of het verantwoord is om dat aantal woningen erbij te bouwen omdat het Rijk daar over gaat. Het Rijk acht deze opgave verantwoord omdat de dijken de zeespiegelstijging prima aankunnen, maar Rijnland weet dat het gevaar niet alleen uit zee komt maar vooral van boven, en daar gaat het Rijk niet over. Kunnen de lagere overheden ervoor zorgen dat in het dichtstbevolkte en laagstgelegen deel van Nederland zoveel woningen inclusief transportassen en voorzieningen veilig worden gerealiseerd? Is dat realistisch? Zij kan zich herinneren dat is besproken dat Rijnland daar in voorkomende gevallen een mening over naar buiten zou moeten brengen. Is bepaald dat de waterschappen hierover waken als zij dit convenant ondertekenen? De heer Kastelein beschrijft dat een van de projecten is dat met de provincie is afgesproken dat de wateraspecten worden gezien als grootschalige woningbouw plaatsvindt. In dat kader is afgesproken om alle algemene besturen een keer uit te nodigen. De bijeenkomst was bedoeld om informatie te verstrekken over de stand van zaken en de discussies die speelden. Onderdeel van de afspraken is dat de waterschappen onderzoek doen naar de wateraspecten in relatie tot verstedelijking. Hiervoor worden de universiteit en bureaus ingeschakeld. De provincie wil op het punt van klimaatadaptief bouwen koploper in Nederland worden en betreft daar de relevante partners bij. Op 4 oktober wordt daarover een convenant getekend. Het college wil dat mede ondertekenen. Er wordt onderzocht of het watersysteem het bouwen van meer woningen op bepaalde locaties aankan. De uitkomst kan zijn dat de waterschappen bepaalde plekken als minder geschikt aanmerken. De onderliggende vraag is of waterschappen zich alleen opstellen als faciliteerder of dat zij mee willen discussiëren over te nemen besluiten. In het kader van proactieve samenwerking zal verslag aan de VV worden gedaan over de gang van zaken bij vijf projecten. De vraag van mevrouw Boomsma maakt daar onderdeel van uit en de VV zal een visie moeten ontwikkelen op de positionering van het waterschap. Mevrouw Boomsma meldt dat de regionale agenda omgevingsvisie Hart van Holland een prijs heeft gewonnen voor het werken in de geest van de komende Omgevingswet. Rijnland heeft daaraan meegewerkt. Omdat de agenda is vastgesteld pleit zij ervoor dat het hoogheemraadschap dat ook doet. De heer Schols zegt dat het hoogheemraadschap een adviesfunctie heeft. Wat zijn de mogelijkheden als	

VERSLAG	ACTIE
dat advies in de wind wordt geslagen? Hij ziet uitgebreide plannen voor veengebieden en straks zit iedereen met de gebakken peren. De heer Kastelein antwoordt dat in een rechtsstaat de bevoegde organen besluiten en dat men naar de rechter kan stappen om die te betwisten. De heer Haan deelt mee dat Rijnland al sinds lange tijd ambtelijk aan de omgevingsagenda meewerkt. Sinds een half jaar vertegenwoordigt hij Rijnland in de stuurgroep. De agenda heeft nog geen formele status en de procedurele gang van zaken is nog niet geregeld, maar hij neemt het voorstel van mevrouw Boomsma over, in die zin dat hij de agenda inhoudelijk in de commissie wil bespreken en daar wil nagaan hoe er bestuurlijk op kan worden aangehaakt. Mevrouw Veenhoven hoort het woord hoogheemraad(schap) bijna nooit. Wordt het geen tijd om te spreken over Waterschap Rijnland? De voorzitter wijst deze suggestie af. Mevrouw Stoop heeft een e-mail ontvangen over actualisering van de bestuursagenda. Zij heeft doorgeklikt en stelde toen vast dat het standpunt dat op de website staat over rivierkreeften niet meer actueel is en zag dat dat onderwerp vandaag had moeten worden geagendeerd. Zij roept haar collega's op om na te gaan of de planning compleet is. De heer Von Faber wacht op een reactie van de ingestelde klankbordgroep op het rapport dat op 11 september in concept is ontvangen. De planning was dat op 21 november een voorstel aan de VV wordt voorgelegd. De voorzitter begrijpt dat eraan wordt gewerkt. De tekst op de website zal moeten worden aangepast. Mevrouw Stoop meldt dat vier mensen uit de VV, waaronder zichzelf, zijn gevraagd om mee te lezen. Zij voelen zich geen klankbordgroep. Zij zal na de vergadering een reactie op het concept verzorgen. De voorzitter zegt dat de naam niet zo ter zake doet. De vier leden verzorgen een reactie, daarna wordt het rapport definitief en dan wordt de verdere procedure gevolgd. De voorzitter sluit het openbare deel van de vergadering.	toezegging
9. Notulen besloten deel vergadering 4 juli 2018 De voorzitter opent het besloten deel. De notulen van het besloten deel van de vergadering worden ongewijzigd goedgekeurd.	
10. Sluiting De voorzitter sluit de vergadering om 15.20 uur.	

Vastgesteld, 21 november 2018

voorzitter,
R.A.M. van der Sande

secretaris,
C.M. van de Wiel